

Kaupunginhallitus 13.03.2023 § 82

§ 82

Valtuustoaloite Espoon kaupungin omistamien maiden tarjoamiseksi osaksi Nuuksion kansallispuistoa (Kv-asia)

Valmistelijat / lisätiedot:
Rönberg Marika

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristön toimialajohtaja Isotalo Olli

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Tiina Elon ja Risto Nevanlinnan ym. 22.8.2022 tekemään valtuustoaloitteeseen Espoon kaupungin omistamien maiden tarjoamiseksi osaksi Nuuksion kansallispuistoa ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Puheenjohtaja Tiina Elon kannattamana ehdotti, että asia jätetään pöydälle.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko puheenjohtajan ehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen hyväksyneen sen.

Päätös

Kaupunginhallitus:
Asia jätettiin yksimielisesti pöydälle.

Selostus

Valtuustoaloite

Tiina Elo ja Risto Nevanlinna sekä 23 muuta valtuutettua ovat tehneet 22.8.2022 valtuustoaloitteen, jossa esitetään, että Espoon kaupunki selvittää, mitkä kaupungin omistuksessa olevat, luonnoltaan arvokkaat ja kansallispuistoon luontevasti liittyvät alueet olisivat liitettävissä Nuuksion kansallispuistoon ja tarjoaa niitä valtiolle osaksi Nuuksion kansallispuistoa.

Valtuustoaloitteessa todetaan mm. seuraavaa:

”Kansallispuistojen tarkoitus on vaalia maamme hienoimpia luontokohteita ja niiden monimuotoisuutta. Sen lisäksi tavoitteena on edistää luontoharrastusta, tutkimusta sekä luonnon virkistyskäyttöä. Tuoreissa kävijätutkimuksissa kansallispuistovierailun perinteiset syyt – luontoelämykset ja luonnon puhtaus, maisemat ja käynnin hyvinvointivaikutus – nousevat entistä vahvemmin esille.

Nuuksion kansallispuisto on kasvattanut viime vuosina suosiotaan valtavasti. Kahdessakymmenessä vuodessa kävijämäärä on yli kolminkertaistunut ja viime vuonna kävijöitä oli yli 300 000. Pääkaupunkiseudun väkimäärän kasvaessa kansallispuisto sekä siihen yhteydessä olevat luontoalueet ovat edelleen lisääntyvän virkistyspaineen

kohteina. Jotta Nuuksion kansallispuiston luontoarvot voidaan säilyttää lisääntyvästä virkistyskäytöstä huolimatta, on kansallispuistoa perusteltua laajentaa.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Nuuksion merkitys Espoon luonnon ja ekologisen verkoston kannalta on korvaamaton. Alueen ekologinen rooli on myös tunnistettu olennaisena koko maakunnan tasolla. Nuuksion kansallispuiston kokonaisala on hieman yli 55 km², josta noin 20 km² sijoittuu Espoon kuntarajan sisälle. Kansallispuisto koostuu nykyisellään useasta eri palasesta, joista pienin yksittäinen osa Espoon kaupungin alueella, on pinta-alaltaan alle 0,2 hehtaaria.

Lähtökohtaisesti kansallispuistoon kannattaa liittää alueita, jotka kytkeytyvät suoraan olemassa oleviin alueisiin. Luontoalueiden ekologisen kytkeytyvyyden kannalta on lähtökohtaisesti parempi, mitä laajempia yhtenäisiä alueita on, sillä sitä todennäköisemmin alue tarjoaa suojaisampia ja monimuotoisempia elinympäristöjä.

Valtuustoaloitteessa haluttiin selvittää kaupungin omistuksessa olevia, luonnoltaan arvokkaita ja kansallispuistoon luontevasti liittyviä alueita. Siksi ympäristönsuojelun vastauksessa esitellään kohteet, joissa on niillä ominaisuuksilla määriteltynä jonkinlaista potentiaalia Nuuksion kansallispuiston osiksi. Espoon kaupunki toteuttaman luonnonsuojelun toimenpideohjelma selvityksineen luo raamit kohteille.

Luonnonsuojelun toimenpideohjelman kohteet

Espoon valtuusto hyväksyi [kokouksessaan 25.10.2021](#) Luonnonsuojelun toimenpiteet (LuonTo) -hankkeen ohjelman ja selvitykset. Hankkeessa selvitettiin ja määriteltiin keinoja olemassa olevien suojelukohteiden tukemiseksi sekä luonnonsuojeluverkoston alueelliselle ja laadulliselle täydentämiselle. Espoon luonnon arvot ja erityispiirteet halutaan säilyttää ja niitä halutaan vahvistaa pitkällä aikavälillä. Hankkeen osa-alueet ovat Ekologisen verkoston nykytilaselvitys (EVN), Luonnon monimuotoisuuden toimenpideohjelma ja selvitykset sekä Espoon käytännöt luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi. Kaikki LuonTo-hankkeeseen liittyvät julkaisut löytyvät verkkosivuilta <https://www.espoo.fi/fi/luonnonsuojelun-toimenpiteet-2021-2030>.

Osiassa Luonnon monimuotoisuuden toimenpideohjelma 2021–2030 selvitettiin ja esitettiin luonnonsuojeluverkoston täydentämiskohteet, sekä muut luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen ja ekologisen verkoston kannalta merkittävät luontokohteet, joiden arvot Espoossa tulisi turvata. Toimenpideohjelmaan kuuluu yhteensä 152 kohdetta, jotka luokiteltiin kahdeksaan eri luokkaan. Jokaiselle luokalle esitetty [Espoon luonnon monimuotoisuuden toimenpideohjelma ja selvitys -raportissa](#) tarkempi määritelmä, sekä suositukset maankäytön suunnittelulle, alueiden hoidolle ja ylläpidolle sekä virkistyskäytön ohjaamiseen.

Luonnonsuojelualueeksi ehdotettavat alueet on tarkoitus suojella aikataulun mukaisesti (ohjelman liite 3), noin kolme suojelualuetta vuodessa 2030 asti. Suojelukohteita on jo lähdetty toteuttamaan. [Espoon kaupunginhallitus päätti 9.1.2023](#), että Espoon kaupunki esittää Uudenmaan ELY-keskukselle luonnonsuojelulain 24 §:n mukaisesti kolmen luonnonsuojelun alueen perustamista kaupungin omistuksessa oleviin

Liselottiin (2,38 ha), Niipperinpellon rinnelehtoon (1,39 ha) ja Soidensuolle (5,97 ha).

Toimenpideohjelman kohteista kolme Espoon kaupungin omistuksessa olevaa kohdetta rajautuu suoraan Nuuksion kansallispuiston alueisiin. Kaikilla on selkeitä luontoarvoja; kohteista kaksi on toimenpideohjelman luonnonsuojelualueiksi toteutettavia kohteita, Hyppykallion metsä ja Hakjärvimossen – Raikorpi, sekä yksi maakunnallinen arvokohde, Kattilajärvi – Jänisniemi.

Kattilajärvi – Jänisniemi

- Maakunnallinen arvokohde
 - o Luontoalue, jolla on todettu maakunnallisesti merkittäviä luontoarvoja. Yleensä suhteellisen laaja-alainen luonnontilainen tai sen kaltainen kohde, joka voi sisältää uhanalaisten lajien tai luontotyyppien merkittäviä esiintymiä tai näiden muodostamia kokonaisuuksia. Alueet kattavat yleensä sekä todettuja arvokeskittymiä, että niitä tukevaa ympäristöä, jotka muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden.
- Pinta-ala n. 71,6 ha
- Kiinnittyy Nuuksion kansallispuiston suurimpaan yksittäiseen osioon Espoon alueella
- Laaja suojelualueiden ympäröimä metsä- suo- ja kallioaluekokonaisuus Kattilajärven ja Velskolan Pitkäjärven välissä. Yhdistää Jänisniemi-Björnträskin luonnonsuojelun Nuuksion kansallispuistoon. Kokonaisuudessaan hieno luonnonmukaisten, mäntyvaltaisten kalliometsien, kuusivaltaisten lahoppuustoisten metsien ja vesitaloudeltaan luonnontilaisten kaltaisten rämeiden ja korprien muodostama yhtenäinen metsäalue.
- Maanomistaja on Espoon kaupunki. Espoon pohjoisosien yleiskaavassa virkistys-(V1) ja suojelualuetta (SL3)
- [Karttalinkki kohteeseen Kattilajärvi – Jänisniemi.](#)

Hyppykallion metsä

- Luonnonsuojeluna toteutettava (metsäkokonaisuus)
 - o Kohde täyttää luonnonsuojelun perustamisedellytykset ja soveltuu arvojen ja sijaintinsa perusteella osaksi Espoon luonnonsuojeluverkostoa. Alueelle haetaan luonnonsuojelulain 24§:n mukaista luonnonsuojelun perustamispäätöstä kohteelle merkittävän aikataulun mukaisesti.
- Pinta-ala n. 8,9 ha.
- Ohjelman mukainen toteutusaikataulu: 2028–2030
- Alueella esiintyy edustavia kalliometsiä, kangasmetsiä, korpia ja rämeitä. Kohde rajautuu Nuuksion kansallispuiston irralliseen osaan, vahvistaen sen arvoja.
- Kohteella on monipuolisia, METSO-ohjelman luokkien kriteerit täyttäviä metsäkuvioita. Liito-oravaa (VU).
- Maanomistaja on Espoon kaupunki. Espoon pohjoisosien yleiskaavassa virkistysaluetta (V).
- [Karttalinkki kohteeseen Hyppykallion metsä.](#)

Hakjärvimossen – Raikorpi

- Luonnonsuojeluna toteutettava (metsäkokonaisuus)
 - o Kohde täyttää luonnonsuojelun perustamisedellytykset ja soveltuu arvojen ja sijaintinsa perusteella osaksi Espoon luonnonsuojeluverkostoa. Alueelle haetaan luonnonsuojelulain 24§:n mukaista luonnonsuojelun perustamispäätöstä kohteelle merkittävän aikataulun mukaisesti.

- Pinta-ala n. 35,2 ha.
- Ohjelman mukainen toteutusaikataulu: 2026–2027
- Alueella esiintyy arvokas paikallinen suoyhdistymä (boreaalinen piensuo), jalopuumetsikkö, sekä pienempiä korpia ja lehmusmetsiköitä. Mukana rajauksessa arvokas virtavesikohde Karhusuonpuron yläjuoksu. Kangasmetsiin on osin kertynyt kohtalaisen paljon lahoppuuta. Kangas- ja kalliometsät ovat tärkeitä suojavyöhykkeitä jalopuu- ja suokohteille. Alue koostuu osa-alueista, jotka liittyvät välittömästi Hakjärven luonnonsuojelualueeseen ja kansallispuistoon täydentäen niitä ja suojaten myös niiden arvoja. Alueiden kalliometsät ovat osin vanhapuustoisia
- Maanomistaja on Espoon kaupunki. Espoon pohjoisosien yleiskaavassa (PYK I) luonnonsuojelualuevarauksen (merkintä SL 1) perusteena on lehtokasvillisuuden suojeleminen, osittain virkistysaluetta (V). Espoon Pohjois- ja keskiosien yleiskaavan (POKE) luonnoksessa suojelualuetta (S) ja virkistysaluetta (V).
- [Karttalinkki kohteeseen Hakjärvimossen – Raikorpi.](#)

Kolmesta kohteesta vain Kattilajärvi – Jänisniemen maakunnallista arvokohdetta ei olla rauhoittamassa luonnonsuojelualueena. Hyppykallion metsä ja Hakjärvimossen – Raikorpi on tarkoitus suojella perustamalla alueelle luonnonsuojelulain mukainen luonnonsuojelualue.

Muita kaupungin metsäalueita, joiden arvo on vaihteleva

Espoon kaupunki omistaa pohjoisessa Espoossa jonkin verran maata, joka rajautuu Nuuksion kansallispuiston alueisiin. Osa alueista on nykyisin suojeltu luonnonsuojelualueina, mutta mukana on myös metsämaata, jota on hoidettu pääasiassa ulkoilu- ja virkistysmetsänä.

Alueet täyttävät kriteerit maanomistuksen sekä sijaintinsa puolesta, sillä ne sijaitsevat Nuuksion kansallispuiston alueiden välittömässä läheisyydessä. Alueet ovat kuitenkin melko pienialaisia eikä niiltä ole tiedossa merkittäviä luontoarvoja.

Nykyiset kaupungin omistamat suojelualueet

Pohjois-Espoossa kaupungin omistamilla mailla on nykyisellään muutamia luonnonsuojelualueita, joista osa rajoittuu Nuuksion kansallispuistoon kuten osa Hakjärven luonnonsuojelualueesta ja Ryssänkallio-Isosuo luonnonsuojelualue. Muita Pohjois-Espoossa sijaitsevia kaupungin omistuksessa olevia luonnonsuojelualueita ovat esimerkiksi Sorvalampi-Häkläjärven metsäalueen luonnonsuojelualue, Lakeasuo metsän luonnonsuojelualue, Hynkänlammen luonnonsuojelualue ja Jänisniemi-Björträskin luonnonsuojelualue.

Kaikki Pohjois-Espoossa sijaitsevat Espoon kaupungin mailla olevat nykyiset luonnonsuojelualueet täyttävät siis kriteerit maanomistuksen sekä luontoarvojen puolesta, mutta ne eivät pääasiassa sijaitse Nuuksion kansallispuiston alueiden välittömässä läheisyydessä. Lisäksi kansallispuistoon olisi luonnonsuojelullisesti järkevintä liittää alueita, jotka eivät nykyisellään jo ole rauhoittuja muina luonnonsuojelualueina.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustoaloite Espoon kaupungin omistamien maiden tarjoamiseksi osaksi Nuuksion kansallispuistoa

Tiedoksi